



STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI

AKTIESELSKAP



BERETNING FOR 42. DRIFTSÅR 1957-58

42.

ÅRSBERETNING



*Store Norske Spitsbergen
Kulkompani*

A K T I E S E L S K A P

DRIFTSÅRET

1. APRIL 1957 · 31. MARS 1958

J. W. EIDES BOKTRYKKERI

REPRESENTANTSKAPET 1957—58

ORDFØRER: *H.r.advokat Gunnar Greve.*

VICEORDFØRER: *Skipsreder Johan Horn.*

Dispassjør Henrik Ameln jr.

Direktør Erik Anker

Direktør Job. Danielsen

H.r.advokat Gunnar Greve

Skipsmekler Halvdan Grieg

O.r.sakfører Per Brandt Hansen

H.r.advokat Jens P. Heyerdahl jr.

Skipsreder Johan Horn

Kommandørkaptein Halvor Kopsland

Generalkonsul Erling Lind

Kjøpm. Edv. Riisøen jr.

SUPPLEANTER:

1. *Direktør Christian Anker*

2. *Skipsreder Kjell Bruusgaard*

3. *Ingeniør Rasmus Figenschou*

4. *Direktør Egill Langlo*

STYRET 1957—58

FORMANN: *Skipsreder Hilmar Reksten.*

VICEFORMANN: *Skipsreder Hans Westfal-Larsen.*

Fylkesmann Lars Evensen

Direktør Ivar Lund

Skipsreder Hilmar Reksten

Skipsreder Hans Westfal-Larsen

Ekspedisjonssjef K. J. Øksnes

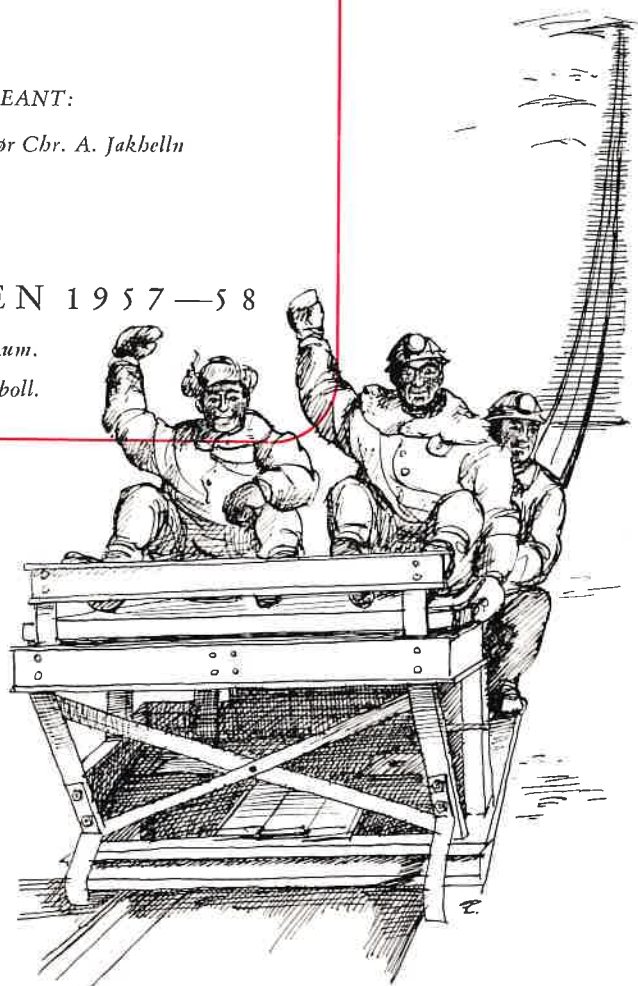
SUPPLEANT:

Direktør Chr. A. Jakbelln

ADMINISTRASJONEN 1957—58

Direktør Atle Gadd Bjørkum.

Direktør Knut Bryn Deinboll.



STYRETS BERETNING

for driftsåret 1. april 1957 – 31. mars 1958



GRUBEDRIFTEN. Longyearbyen hadde over vinteren 1957/58 et innbyggerantall på 1308. Av disse var 1118 direkte knyttet til selskapet, mens de øvrige 190 representerte gruppen statstjenestemenn med familier samt selskapets funksjonærfamilier. Av de overvintrende var 104 barn i en alder opp til 15 år. Samtlige disse tall representerer innenfor sine grupper rekorder i selskapets historie.

Produksjonen i driftsåret utgjorde 354.000 tonn.

Skipningskvantum over sommeren 1957 utgjorde 325.000 tonn.

Kullproduksjonen forløp uten større tekniske uhell til tross for at vanskelighetsgraden ved drift er øket som følge av at det har vært drevet over svære felter.

Oppfaringsarbeider har vært utført parallelt med produksjonen og har, grunnet de stadig vanskeligere driftsforhold og de økede krav til kvalitet, måttet få et større omfang enn noen sinne tidligere.

Anleggsarbeidene i forbindelse med den nye grube 5 har gått planmessig. Vei fra kai til gruben er ferdig og tatt i bruk fra høsten 1957. Kraftlinje og telefon er ført frem og tatt i bruk. Utsprengning og fundamentering i forbindelse med daganleggets kullsilos er gjort ferdig i løpet av vinteren tross vanskelige arbeidsforhold og dårlig vær. Fundamentarbeider for taubanen frem til gruben er utført med henblikk på den planlagte montering over sommeren 1958. I grube 5 har oppfaringen gått med økende intensitet etter at den permanente kraftledning ble ført frem og tyngre grubemateriell samt lokomotiver var kommet på plass i løpet av januar/februar 1958.

Tross store vanskeligheter med gjennomføringen av planene for grube 5, er det grunn til å anta at gruben vil være driftsklar fra høsten 1959 som forutsatt i planene.

Av andre større anleggsarbeider nevnes at ombygging av sentralstasjonen for taubanene er gjennomført i ildsikker konstruksjon og med automatisk drift og tatt i bruk fra oktober 1957.

Ny kombinert messe og velferdshus på Hotelnesset ble innviet og tatt i bruk fra 9. februar 1958. Ny familiebolig inneholdende 4 leiligheter, 2 hybelleiligheter samt en del hybler ble tatt i bruk fra oktober 1957.

Kraftstasjonen var i vinterhalvåret sterkere belastet enn noen gang tidligere som følge av det økede kraftbehov fra grubene samt en del økning av sivilbehovet og den nye kirke. I enkelte perioder var det derfor nødvendig å kjøre begge turbiner samtidig. Kjelene klarte belastningen godt, særlig fordi Steinmüllerkjelen, som er bygget i 1937, ble utbedret sommeren 1957.

Den gamle Nespicokjel er likeledes ombygget og ferdig til bruk. Damp turbinene har vært overhaldet og er i god stand.



Taubanen har i løpet av vinteren 1957/58 vært sterkt belastet, særlig i februar som følge av ekstraordinær stor produksjon. Banene klarte belastningen bra og er stort sett i meget bra stand.

På arbeidskraftsektoren oppsto det over vinteren 1957/58 visse vanskeligheter i forbindelse med selskapets krav om at skift- og akkordforhold måtte bringes mere i overensstemmelse med den endrete markedssituasjon for kull og den modernisering av driften som var gjort mulig ved store anskaffelser av nytt grubemaskineri.

Det syntes liten villighet til å akseptere de tiltak selskapet av hensyn til rasjonell drift og kvalitet fant nødvendige, og de ble møtt med motstand som førte til konflikter av forskjellig art.

SALG OG SKIPNING. Den alminnelige økonomiske tilbakegang, som inntrådte i løpet av det regnskapsår denne beretning omfatter, rammet kullhandelen ganske vesentlig. Tilsynelatende ble alle beregninger av Europas energibehov slått overende, og vi fikk et meget stort kulloverkudd hvor en hadde ventet et underskudd som det ved allerede foretatte kontraheringer var tatt sikte på å dekke med import fra U.S.A. Kullimportørene i Europa led følelige tap ved det plutselige og voldsomme fraktfall, og det vil utvilsomt ta tid før man igjen kan regne med å operere i et tilnærmet normalt kullmarked i Europa.

Allerede ved regnskapsårets begynnelse var det klart at markedsf forholdene for kull ville bli meget vanskelige. Avspenningen i den alminnelige politiske situasjon etter Suez-krisen førte til et vesentlig fall i de transatlantiske frakter, og det europeiske kullmarked, som allerede var godt dekket, fikk åpnet mulighet for komplettering til betydelig lavere priser fra U.S.A.

Samtidig ble det fra Øst-Europeiske land tilbudt kull på markedet til meget lave priser.

For selskapets salg til utlandet ble prisfallet delvis avbøtet ved at prisen for det største kvantum, ca. 100.000 tonn til Tyskland, var avtalt allerede høsten 1956.

For det øvrige utlands vedkommende måtte selskapet tåle en avkortning av tidligere oppnådde priser i forhold til markedsnedgangen. En femårsavtale med svenske forbindelser løp ut med årets leveringer og kunne ikke fornyes.

Svikt i omsetningen viste det nord-norske marked som avtok ca. 80.000 tonn mot 154.000 tonn året før. Svikten skyldes formentlig i første rekke de relativt store inneliggende lagre etter en uvanlig mild vinter, samt i noen grad at Kings Bay Kull Comp. A/S igjen meldte seg på markedet. Men forholdet gir utvilsomt også en indikasjon på at Nord-Norges behov for kull er avtagende. Som vanlig ble priser til Nord-Norge avgjort under ett i forhandlinger med Nord-Norges Kullimportørforening etter retningslinjer som bygger på konkurranseforholdet til utenlandske kull.

Av det totale skipningskvantum på 325.000 tonn ble Nord-Norge tilført 80.000 tonn, Norge for øvrig 47.000 tonn og utlandet 198.000 tonn. Fordelingen av våre kull på markedet har med dette utviklet seg dit hen at mens Nord-Norge tidligere avtok 2/3 av vår produksjon og 1/3 gikk til Syd-Norge eller til eksport, er forholdet for dette regnskapsårs vedkommende det omvendte.

Det totale skipningskvantum etter krigen utgjorde etter sesongens slutt 3.750.000 tonn fordelt med 2.767.000 tonn til Norge og 983.000 tonn til utlandet.

Salgene til utlandet har siden eksporten tok til i 1950 innbrakt 113 mill. kroner i valuta.

Mulighetene for våre kull på det europeiske marked fremover kom delvis til uttrykk ved forhandlinger med tyske kjøpere høsten 1957 vedrørende priser for leveranse over sommeren 1958 under løpende 5 års kvantumsavtale. Det ble gjort ganske klart at på det kjøpers marked



som er inntrådt vil vår konkurransevne være avhengig av sikker levering av stabil kvalitet fra år til år. Vi har tatt konsekvensen av disse krav ved å knytte kvalitetsgarantier til salget av våre kull både til inn- og utland.

På noe lengre sikt har vi med interesse og som medlem deltatt i det arbeidet som «Forkokningskomitéen for Svalbardkull» har iverksatt for å undersøke muligheten av å produsere koks av Svalbardkull.

Vårt selskap har i den forbindelse gitt tilsagn om på særlige vilkår å stille de nødvendige kvanta Longyearkull til disposisjon for forsøk.

Fraktavtale i forbindelse med transport til og fra Svalbard har i år som ellers vært inngått med rederiet Jacob Kjøde A/S. På grunn av de vanskelige markedsforhold og i særdeleshet de vanskelige mottaksforhold i Nord-Norge medførte skipningen visse ekstraordinære komplikasjoner som imidlertid ved rederiets hjelp ble løst tilfredsstillende.

Isforholdene ved sesongens åpning var særdeles gunstige og isbryterassistanse derfor ikke påkrevet.

I den vanskelige markedssituasjon som karakteriserte regnskapsåret har det vært en glede for oss å konstatere at våre tradisjonelle kundeforhold stort sett har kunnet opprettholdes i erkjennelse av den betydning en mer langsiktig vurdering av forholdene har for alle parter.

REGNSKAPET. Revidert regnskap for driftsåret 1. april 1957 til 31. mars 1958 fremlegges. Etter at ordinære avskrivninger er utgiftsført med kr. 2.918.440,99 er Vinnings- og Tapskonto gjort opp med et overskudd stort kr. 39.722,58 som styret foreslår tilført disposisjonsfondet.

Styret knytter ellers følgende bemerkninger til årets regnskap: Tilgangen i 1957/58 under aktivaposten «Bygninger, anlegg og materiell», kr. 9.267.000,—, er sterkt preget av de pågående arbeider i forbindelse med den nye grube 5. Kr. 3.984.000,— gjelder åpningsarbeider grube 5 og anskaffelser av grubemaskiner. Kr. 1.447.000,— gjelder det kombinerte messe- og velferdsbygg på Hotelnesset, den nye familiebolig og to mannskapsbarakker. Kr. 1.847.000,— gjelder den omtalte ombygging av sentralstasjonen for taubanene, og resten, kr. 1.989.000,—, gjelder øvrige igangsatte arbeider i dagen, vesentlig i forbindelse med grube 5.

Administrasjonsbygget i Bergen er fullført i løpet av driftsåret og er regnskapsført med en samlet kostnad inklusiv tomt på kr. 5.352.000,—.

De i regnskapsåret utbetalte lønninger til arbeiderne og funksjonærene utgjorde i alt kr. 21.350.000,—. Etter krigen andrer de utbetalte lønninger seg totalt til kr. 185.000.000,—.

Den ugunstige utvikling av markedsforholdene har forsterket de krav som fjorårets beretning bebudet ville bli stillet til selskapets likviditet ved de pågående investeringer i forbindelse med åpning av drift i grube 5. For å sikre finansieringen av disse arbeider er det etter regnskapårets utløp gjennom Staten søkt opptatt et investeringslån på kr. 11 millioner.

UTBYTTE. Styret finner ikke å kunne foreslå utdelt utbytte for 1957/58.

Bergen, den 4. september 1958.

I styret for

STORE NORSKE SPITSBERGEN KULKOMPANI

Aktieselskap

Hilmar Reksten
formann.

Hans Westfal-Larsen

Ivar Lund

Lars Evensen

K. J. Øksnes

Chr. A. Jakbelln



REGNSKAP 1957 - 1958

VINNING- OG TAPSKONTO 1.4 1957 — 31.3 1958

	1957/58	1956/57 (1000 kr.)
Kullkonto	kr. 31.060.984,60	38.033
Produksjonskostninger	kr. 25.776.867,10	25.182
Transport av arbeidere og funksjonærer og Harstadkontorets drift	» 710.567,54	569
Brannassurans	» 119.998,30	101
Skade- og sykeforsikring	» 189.897,61	115
	kr. 26.797.330,55	25.967
Administrasjons- og salgsomkostninger	» 1.182.290,95	1.571
Renter	» 25.832,39	19
Kulleksportavgift	» 258.163,60	315
Driftsomkostninger total	» 28.211.932,71	27.872
Brutto driftsoverskudd grubedriften	kr. 2.849.031,89	10.161
Andre inntekter	» 109.131,68	0
Brutto driftsoverskudd total	kr. 2.958.163,57	10.161
Ordinære avskrivninger	» 2.918.440,99	5.652
Netto driftsoverskudd	kr. 39.722,58	4.509

AKTIVA

GENERALBALANSE PR. 1.4 1958

PASSIVA

	1957/58	1956/57 (1000 kr.)	1957/58	1956/57 (1000 kr.)
Land- og gruberettigheter	kr. 3.467.000,00		kr. 9.600.000,00	9.600
÷ årets avskrivning	» 354.000,00		» 1.950.000,00	1.950
Bygninger, anlegg og materiell	kr. 2.027.541,00	3.467		
+ tilkommet 1957/58	» 9.267.126,13			
	kr. 11.294.667,13			
÷ nedskrevet mot avsetning etter lov av 12/4 1957	» 3.292.500,00			
	kr. 8.002.167,13			
÷ årets avskrivning	» 2.468.772,21	2.027		
Faste eiendommer i Norge	kr. 4.384.157,60			
+ tilkommet 1957/58	» 1.879.602,91			
	kr. 6.263.760,51			
÷ årets avskrivning	» 13.744,00			
Øvrige driftsmidler i Norge	kr. 38.097,00			
+ tilkommet 1957/58	» 725.663,78			
	kr. 763.760,78			
÷ årets avskrivning	» 90.924,78	38		
Beholdning av varer og kull	» 672.836,00	9.069		
Andeler i andre selskaper	» 10.399.444,14			
Debitorer og vekslar	» 90.501,00	91		
Forskudd til leverandører	» 5.376.164,73	7.099		
Kassabeholdninger Spitsbergen og Norge	» 843.085,61	623		
Innestående i banker	» 820.807,31	934		
Innestående på postgiro	» 18.440,38	607		
	» 28.591,32	55		
	kr. 33.146.281,92	28.394		
			kr. 33.146.281,92	28.394
Aksjekapital				
Reservefond				
Disposisjonsfond:				
Saldo pr. 1/4 1957	kr. 2.017.822,28			
Fragår:				
Utbytte 1956/57	» 384.000,00			
Overførsel til skattefondet	» 37.714,00			
	kr. 1.596.108,28			
Tillegg: Overført fra avsetning etter lov av 12/4 1957	» 1.097.500,00			
Overført fra Vinnings- og tapskonto	» 39.722,58			
Fond til formål vedr. arbeiderne	» 56.651,19			
Fond til almennyttige formål på Spitsbergen	» 12.478,01			
Skattefond:				
Saldo pr. 1/4 1957	kr. 375.000,00			
Fragår:				
Ilignede skatter	» 87.714,00			
	kr. 287.286,00			
Tillegg: Overførsel fra disposisjonsfondet	» 37.714,00			
Avsetning etter lov av 12/4 1957	» 325.000,00	375		
Saldo pr. 1/4 1957	kr. 4.390.000,00			
Fragår:				
Avskrevet på investeringer	» 3.292.500,—			
Overført til disp.fondet	» 1.097.500,00			
	» 0,00			
Pantegjeld	» 4.185.000,00	4.390		
Byggelån	» 0,00	585		
Spitsbergpengene	» 1.290.554,50	204		
Andre kreditorer	» 12.993.267,36	1.293		
(herav kassakreditgjeld sikret ved pant i selskapets eiendommer kr. 2.722.037,11)		7.911		
	kr. 33.146.281,92	28.394		

Endossementsansvar for diskonterte vekslar kr. 140.000,00.

Bergen, 31. mars 1958
4. september

I styret for

STORE NORSE SPITSBERGEN KULKOMPANI AKTIESELSKAP

Hilmar Reksten, Lars Evensen Ivar Lund Hans Westfal-Larsen K. J. Øksnes Cbr. A. Jakbellm.
formann.

Revidert. Se min revisjonsberetning datert 8. september 1958.

Hans L. Matkussen,
statsaut. revisor.

R. Strand,
regnskapsjef.



***F**oranstående årsberetning med vedbestede utdrag av Vinnings- og Tapskonto og Generalbalanse er godkjent i representantskapsmøte i dag til fremleggelse på generalforsamlingen med innstilling om at der bevilges styret decharge for regnskapene og forretningsførselen. Den ordinære generalforsamling besluttedes avholdt 9. oktober 1958 kl. 14 på selskaps kontor, Strandgt. 209.*

Bergen, den 12. september 1958

GUNNAR GREVE

Representantskaps ordfører





* * * * * **BILDER OG KART**





①



②





③

- ① Administrasjonsbygget i Bergen
- ② Resepsjonen
- ③ Postflyet er landet
- ④ Det første streif av sol



④



Selskapets eiendommer, som er skravert på kartet, utgjør 1774,2 km², tilsvarende ca. 42% av traktat-eiendommene.

